

MADOS

ISTORIJA

Nuo *New Look* iki šiandien

MADOS

ISTORIJA

Nuo *New Look* iki šiandien

JUNE MARSH

UDK 391(091)(084)
Ma494

Ši knyga skiriama mano vyrui
Grahamui Marshui

Marsh, June

Ma494 Mados istorija : nuo *New Look* iki šiandien : [albumas] / June Marsh ; iš anglų kalbos vertė Aistė Kvedaraitė-Nichols. – Vilnius : Šarkos knygos [i.e. Gimtasis žodis, 2012]. – 288 p. : iliustr. Bibliogr.: p. 280–281. – Asmenvardžių r-klė: p. 284–287.

UDK 391+687[(091)(084)

Versta iš: June Marsh
*History of Fashion:
New Look to Now*

Redaktorė Bronė Vinevičienė
Maketuotojas Linas Vaškevičius

Tiražas 2000 egz.
„Šarkos knygos“ yra UAB „Gimtasis žodis“
registruotas leidybinis ženklas
www.sarkosknygos.lt | info@sarkosknygos.lt
Išleido UAB „Gimtasis žodis“
Teatro g. 5-7, LT-03107 Vilnius

UAB „Spindulio spaustuvė“
Vakarinis aplinkelis 24, LT-48184 Kaunas
www.spindulys.lt

This title was originally published
by Vivays Publishing Ltd, London
© June Marsh, 2012
© Ian Hunt, dizainas
© Dominique Charriou/WireImage,
viršelio nuotrauka
© Erwin Blumenfeld/Condé Nast Archive/Corbis,
viršelio nuotrauka
© Aistė Kvedaraitė-Nichols,
vertimas į lietuvių kalbą, 2012
© „Gimtasis žodis“, 2013

ISBN 978-9955-16-414-2

Turinys

	Pratarmė	6
IŽANGA:	Dioras ir <i>New Look</i>	8
1 SKYRIUS:	Prancūzų aukštosios mados atgimimas	14
2 SKYRIUS:	Pokario laikų Paryžius ir mados pramonė	40
3 SKYRIUS:	Viskas, ko reikia, yra meilė	76
4 SKYRIUS:	Esi tas, ką dėvi	120
5 SKYRIUS:	Šiuolaikinės legendos	154
6 SKYRIUS:	Atgal į ateitį	188
7 SKYRIUS:	Mados demokratija	226
8 SKYRIUS:	Spragsint pele	262
	Dizainerių chronologija	278
	Išnašos	280
	Bibliografija	282
	Rodyklė	284
	Nuotraukų autoriai	288

Pratarmė

GRETIMAME PUSLAPYJE:
Kenzo sukurtą pūstą, sluoksniuotą suknelę, apsiaustą ir veltą skrybėlę iš perujietiškos vilnos. Ilustracija pasiskolinta iš asmeninės Nino Caprioglio kolekcijos

Kai aštuntajame dešimtmetyje pradėjau dirbti mados redaktore, Paryžiaus aukštąją modą į šalį buvo nustumę gatavi drabužiai, karaliavę ant Milano, Paryžiaus, Niujorko ir Londono podiumų. Tai buvo įdomus ir įkvepiantis darbas, įgyvendinantis visus mano lūkesčius.

Modų demonstravimo magija, muzika, šviesos ir modeliai jaudino, o galimybė susipažinti su dizaineriais klubuose ar vakarėliuose leido pasijusti to nepaprasto pasaulio dalimi. Mintys liejosi per kraštus, o aš nekantraudavau grįžti į Londoną ir visiems apie tai papasakoti bei pamėginti atkurti dalelę tos magijos savo mados apžvalgos puslapiuose. Kelionės į tarptautinius mados renginius kurstė mados pasaulio atstovų aistras ir vaizduotę. Tais „ikiinternetiniais“ laikais pasaulis sukosi lėčiau, todėl, prieš pristatant savo ataskaitas, mums paprastai pakakdavo laiko civilizuotai – prie taurės vyno vakarieniaujant – aptarti ką tik regėtas kolekcijas.

Niujorke paprasti, minimalistiniai Calvinio Kleino kūriniai mums rodėsi gaivūs, įmantrūs Ralpho Laureno požiūris į užmiesčio apdarus – patogus, o atnaujintas tvarkingas Perry Elliso stilius – itin jaunatviškas. Milane karaliavo Giorgio Armani, o švelnių Cerrutti, Basile'io, Missoni ir Max Mara linijų bei prigesintų spalvų nerūpestingumas tapo itališkos mados pagrindu. Tačiau nėra ko abejoti, kad svarbiausi mados renginiai vyko Paryžiuje.

Prancūzijos sostinėje ryškiausiai žibėjo Yves'o Saint Laurent'o žvaigždė. Kiekviena jo kolekcija buvo vis nuostabesnė ir neužmirštamesnė už praėjusių. Kenzo Takada pristatė linksmą ir jaunatvišką įvaizdį, atveriantį duris į naują kostiumų ir svajonių pasaulį. Sonia Rykiel ir Dorothée Bis buvo nepralenkiamos trikotažo srityje. Brazilų pora Pablo ir Delia

laikotarpio dvasią įkūnijo tapybiniais kūriniais, o Karlas Lagerfeldas Chloé mados namuose atskleidė savo romantiškąją pusę. Londone turėjome savų tautinių lobių, tarp kurių buvo Zandra Rhodes, Jeana Muir, Biba, Margaret Howell ir Ossie Clarke'as.

Devintajame ir dešimtajame klestėjimo dešimtmetyje aukštoji moda susigrąžino savo sostą, o į aukštumas iškilę tokie nauji vardai, kaip Christianas Lacroix, Jeanas Paulis Gaultier'as, Vivienne Westwood, Gianni Versace, Johnas Galliano ir Alexanderis McQueenas, atgaivino ir įkvėpė naujos energijos nuolat kintančiam mados pasauliui.

Šiandien moda jau įgijo naują statusą, kurį gerbia tiek akademinė bendruomenė, tiek meno pasaulio atstovai. Tai milžiniška pasaulinio masto pramonė, joje prekinio ženklo pasirinkimas yra svarbiausia – ar kalbama apie aukštąją modą, ar apie kasdienišką aprangą. Tiesą pasakius, tų pačių dizainerių vardai šmėkščioja tiek vienur, tiek kitur.

Internetas atvėrė duris į visiškai naują skaitmeninį pasaulį, kuriame gyvendamas net atokiausiame planetos kampelyje gauni galimybę įsigyti naujausių garsių mados kūrėjų darbų. Nustatyti mados tendencijas dabar gali kiekvienas, o *bloguose* ir socialiniuose tinkluose aktyviai dalyvaujantys asmenys turi tiek pat įtakos reklamos srityje, kaip ir profesionalios agentūros.

Mados pasaulis, pilnas įdomybių ir įvairenybių, niekuomet nėra nuobodus ir išlieka viena iš pagrindinių pramonės šakų, kurių pagrindą sudaro kūrybinis talentas ir klestinčios naujos idėjos. Genialūs nauji dizaineriai palaiko viltį, kaip šeštajame dešimtmetyje palaikė Dioras ir Balenciaga.

June Marsh

ĮŽANGA

Dioras ir New Look

Dieve, padėk pirkėjams, kurie išleido pinigus prieš išvysdami Diorą! Tai keičia viską.

CARMEL SNOW, *Harper's Bazaar*

1947-ųjų vasario 12 dieną Paryžius skendėjo blyškioje šviesoje ir gyveno stingdančiame šaltyje. Tai buvo šalčiausia žiema Europoje nuo 1870-ųjų, o miestas vis dar kentė pokario metų nepriteklių. Kuro atsargos buvo menkos, elektros energijos suvartojimo kiekis ribojamas, o gatves dengė sniego skraistė.

Paryžiaus aukštosios mados pramonė, karaliavusi tarptautinėje rinkoje nuo aštuoniolikto amžiaus pabaigos, atsidūrė pavojuje. Prancūzijos žiniasklaida streikavo, o dauguma pirkėjų iš Amerikos traukė namo, nenorėdami pasilikti Paryžiuje ilgiau, nei reikia, ir jau sudarę sandėrius su pripažintais mados namais.

Nedidelė minia susirinko kieme prie Montanjė prospekto 30-o namo durų; elegantiškos damos, apsitaisiusios kelius siekiančiais kailiniais paltais stačiais pečiais, užsidėjusios prašmatnias skrybėlaites nekantriai laukė kalbomis apipinto, tačiau mažai žinomo dizainerio Christiano Dioro debiutinės aukštosios mados kolekcijos pristatymo.

Dioro mados namuose viskas buvo nauja; plaktukai buvo nuleisti atvykus pirmiesiems svečiams. Rafinuotu skoniu pasižymėjęs interjero dekoratorius Victoras Grandpierre'as pasirinko klasikinę baltą ir perlamutrinę pilką spalvą. Didžiuliai langai buvo pridengti prašmatniomis pilko atlaso portjeromis bei

GRETIMAME PUSLAPYJE:

Tai ikoniškasis New Look ansamblis, kurį sudaro kūno linijas atkartojantis įliemenuotas švarkelis ir ilgas, pūstas sijonas, drauge dar vadinamas Bar kostiumėliu

DEŠINĖJE: Montanjė prospektas 30 Paryžiuje, kur iki šiol veikia Dioro mados namai

KAIRĖJE: Pirmoji žiūrovų eilė 1955-ųjų Dioro kolekcijos pristatyme Paryžiuje. Pačiame priekyje – Marie Louise Bousquet, Carmel Snow ir Alexanderis Libermanas

DEŠINĖJE: Mėlyno šilko taftos Dioro vakarinė suknelė su išverstais gėlių ornamentais iš *New Look* 1947-ųjų pavasario ir vasaros kolekcijos

klostuotomis užuolaidomis. Nuo aukštų lubų kabojo krištoliniai sietynai, Liudviko XIV stiliaus kėdės buvo nudažytos baltai, o laibos peleninės patogiai sustatytos po visą patalpą. Kambario viduryje buvo palikta šiek tiek vietos modeliams apsisukti ar reikiamai papozuoti.

Tą rytą tarp saujelės likusių Paryžiuje buvo šlovinamoji vyriausioji JAV žurnalo *Harper's Bazaar* redaktorė Carmel Snow, to paties leidinio filialo Prancūzijoje atstovė Marie Louise Bousquet ir naujokė *Bazaar* redakcijoje Ernestine Carter – jauna mados skilties redaktorė, atliekanti savo pirmąją užduotį Paryžiuje. Pristatyme dalyvavo britų žurnalistė Janet Ironside ir senas Dioro bičiulis Michelis de Brunhoffas, vadovaujantis prancūziškajam *Vogue*. Apžiūrėti naujosios kolekcijos atvyko Paulas Caldagues bei Lucienas ir Cosette

Vogeliai iš *Jardin des Modes*, Alice Chavanne ir Genevieve Perreau iš *Figaro*. Visi jie susirinko pasigėrėti jaudinančia ir nepamirštama akimirka mados istorijoje.

Kambarys prisipildė sausakimšai, podiumas buvo paruoštas, žiūrovai susodinti, o nuotaikingi pašnekesiai pamažu tilo. Christianas Dioras buvo pasislėpęs už užuolaidos esančiame modelių persirengimo kambaryje su dviem artimomis kolegėmis (arba „motinomis“, kaip jas vadino pats Dioras). Ponia Marguerite ir stilingoji ponia Bricard davė ženklą pradėti. Jo dešinioji ranka ir verslo patikėtinė ponia Raymonde drąsiai žengė pirmyn.

Ernestine Carter iš *Harper's Bazaar* šitaip nupasakojo renginį:

Salone pasirodė merginos, galvas pasipuošusios mažytėmis, į šoną pakreiptomis „Maud et Nano“ skrybėlaitėmis, kurias prilaikė po smakru parišti vualiai; kitaip jos paprasčiausiai priešinosi žemės traukai. Kaip Chanel sukūrė stovėseną, taip Dioras pakeitė eiseną: pavojingai išlenkta nugara akcentavo podiumu besisukančių modelių su pūstais, blauzdas glostančiais sijonais (vienas buvo pasiūtas iš stulbinančių 80 metrų audinio) arogancią. Nuostabiai atrodė ne tik sijonų ilgis (30 centimetrų nuo žemės); aikčioti vertė ankštų korsažų įrėmintų plonyčių „vapsvos“ liemens linijų kuriamas kontrastas, pūstų, banguojančių sijonų elegancija, švelnių linijų pečiai ir nerūpestingai atviros apykaklės¹.

Tarp pirmųjų, išvydusių kolekciją, buvo Carmen Baron, vadovaujanti Dior aksesuarų studijai. Ji sakė: „Moteris gimsta gėle; padabinęs ją dailiais bateliais, tambūring primenančiomis skrybėlaitėmis, netikrais deimantais, vualiais, akcentavęs ploną liemenį ir plačius klubus, Dioras pavertė moterį šventa.“

Šis naujas moteriškas siluetas atrodė gundantis, ekstravagantiškas ir žavingas. Elegantiška popiečio suknelė, pavadinta *Corolla*, iš švelnios juodos vilnos buvo nepaprastai moteriška: švelniai krintantys pečiai, sagos iki plono liemens ir pūstas, ištaigingai klostuotas sijonas, paryškinantis klubus, su apatine linija, nuleista net dvidešimt tris centimetrus. Prigludusį kostiumėlį *Bar*, dabar laikomą ikonišku *New Look* ansambliu, sudarė kūno linijas atkartojantis švarkelis iš natūralios spalvos šantungo šilko švelniai besileidžiančiais pečiais, aukšta biusto linija, pamažu pereinančia į plonytį liemenį ir išsilenkiančia į plačius klubus, bei šokiruojamai klostuotas juodos vilnos sijonas. Visi dvidešimt jo metrų šnarėjo ir bangavo, modeliams

arogantiškai besisukant po kambarį. Kostiumėlis kainavo pritenkiančius 59 000 frankų (vidutinių tų laikų metinį atlyginimą sudarė trečdalis tos sumos!). Šiandien tokia kaina prilygtų 9000 eurų (7500 svarų sterlingų, arba 12 000 dolerių).

Ernestine Carter prisiminė: „Tradicinius aplodismentus vestuvinei suknelei, kas simbolizavo drabužių kolekcijos demonstravimo pabaigą, pakeitė ovacijos, kai kurie žiūrovai verkė ir kvietė dizainerį, ir jis, kantriai atvestas iš už pilko atlaso užuolaidų, priėmė žiniasklaidos liaupses, bičiulių bučinius ir fotoaparatus blykstes.“²

Pats Dioras pasakojo: „Ponia Marguerite, ponia Bricard ir aš stovėjome persirengimo kambarielyje, spoksodami vienas į kitą. Nė vienas nesugebėjome pratariti nė žodžio. Tuomet, ieškodama mūsų, su džiaugsmo ašaromis akyse įbėgo ponia Raymonde ir palydėjo mus į saloną, o ten pasitiko gausūs aplodismentai. Visą likusį gyvenimą, kad ir kokias aukštumas pasiekiau, niekas neprilygo tos vienintelės akimirkos emocijomis.“³

Britų dizaineris ir Dioro bičiulis Johnas Cavanaugh, tuo metu Paryžiuje asistavęs Pierre'ui Balmainui, sustingo iš nuostabos ir pravirko. Jis sakė: „Pajutau visa apimantį palengvėjimą, tą palengvėjimą, vėl žvelgiant į absoliutų grožį; nuo mažiųjų batelių galų iki skrybėlių plunksnų – tai buvo tikras moteriškų formų išaukštinimo aktas.“⁴

Toji kolekcija istorijos puslapiuose buvo užfiksuota *New Look* vardu tą pačią akimirką, kai vyriausioji *Harper's Bazaar* redaktorė Carmel Snow pareiškė: „Mielas Christianai, tai tikrų tikriausia revoliucija. Tavo suknelės atskleidžia visiškai naują įvaizdį.“

Prabėgus dešimčiai metų po kolekcijos pristatymo, žurnalas *Time* apibendrino:

DEŠINĖJE: Christiano Dioro sukurtas juodas, šilkinis vakarinis sijonas ir lininis švarkas, gausiai puoštas auksu ir deimantais, iš 1947-ųjų vasaros kolekcijos

KAIRĖJE: Cecilio Beatono 1954-ųjų Christiano Dioro portretas. Iš asmeninės pono lano Thomaso, karališkojo Viktorijos ordino leitenanto, kolekcijos

„Christianas Dioras pasinaudojo tinkama akimirka. Pokario metais prancūzų aukštoji mada atsidūrė pavojingame štilyje. Niujorkas tvirtino pralenkęs Paryžį, kaip mados šaltinį, tačiau tą šaltį 1947-ųjų vasario dieną Christianas Dioras vienu neįtikėtiniu kirčiu sugrąžino aukštajai prancūzų madai jos statusą, užkariavo pasaulio dėmesį ir per naktį išgarsino savo vardą.“⁵

Šiandien nebe taip lengva įsivaizduoti, kokį siautulį sukėlė *New Look*, tačiau jis įkvėpė mados pasauliui naujos energijos. Dioro vardo aidas netilo, o pats dizaineris tapo įtakingiausias penktojo ir šeštojo dešimtmečio mados pramonėje greta aršiausio savo konkurento Cristóbalio Balenciagos. Nors šių dizainerių darbai gerokai skyrėsi, tačiau abu jie išlaisvino karo metų nepriteklius ir skurdo sukaustytą mados alkį, ne tik atgaivino aukštąją madą, bet ir pradėjo tai, kas galiausiai virto pasauliniu susižavėjimu mada, kaip šiuolaikinio gyvenimo varomąją jėgą.

1 Prancūzų aukštosios mados atgimimas

Iki Antrojo pasaulinio karo pradžios aukštosios mados pasaulyje dominavo organizacijos *Chambre Syndicale de la Couture Parisienne*, įkurtos devyniolikto amžiaus viduryje, nariai; 1939-aisiais šiai organizacijai priklausė 70 aukštosios mados salonų, tarp kurių buvo *Chanel, Schiaparelli, Vionnet, Dessès, Fath, Lanvin, Lelong, Rochas, Ricci, Patou, Piguet*, amerikiečių *Mainbocher* bei britų *Molyneux* mados namai. Visi jie buvo įsikūrę „auksiniame trikampyje“, aštuntajame

Paryžiaus rajone, tarp Eliziejaus Laukų, Jurgio V ir Montanjė prospektų.

Tuo pat metu Londone gyvenančio karališkojo dvaro siuvėjo Normano Hartnello darbai ir žadą atimantys Holivudo filmų apdarai, kuriuos kūrė tokie dizaineriai, kaip Gilbertas Adrianas ir Edith Head, buvo laikomi paskutiniu mados klyksmu. Kiekvieną sezoną pirkėjai ir žurnalistai iš Jungtinių Valstijų užplūsdavo Paryžiaus mados kolekcijų pristatymus pirkti ir kopijuoti.

PRIEŠAIS: Plonos vilnos krepo vakarinė sukni be petnešėlių su drąsiai atvira kaklo linija ir plačia nugaros detale. Iš Christiano Dioro *Amžiaus vidurio* 1949-ųjų rudens ir žiemos kolekcijos

DEŠINĖJE: Ištaigingas slyvų spalvos vilnonis paltas plačia apykakle, dramatiškai papildytas jaguaro rašto skrybėlaitės ir rankinės, kurias 1949-aisiais sukūrė amerikiečių dizainerė Pauline Trigère

ANTROJO PASAULINIO KARO PADARINIAI

Įsiplieskęs Antrasis pasaulinis karas pakeitė viską. Paryžiaus aukštoji moda buvo atkirsta nuo užsienio užsakovų, amerikiečių pirkėjų ir spaudos. Vokiečiams užėmus Paryžių, daugelis mados namų, tarp jų Chanel ir Vionnet, užvėrė duris, Molyneux spruko į Londoną, o Mainbocheris persikėlė į Niujorką. Naciams užgrobus *Chambre Syndicale de la Couture* archyvus, žydai buvo išstumti iš mados pramonės, o vokiečiai svarstė galimybę perkelti aukštosios mados sostinę į Berlyną arba Vieną.

Kovodamos su karo meto nepriteklumi, Didžiosios Britanijos ir JAV vyriausybės ėmė riboti mados pramonėje sunaudojamo audinio tipus ir kiekį. Šilką ir vilną pakeitė viskozė, o vilna buvo pradėta maišyti su sintetika. Užtrauktukai buvo uždrausti metalo taupymo sumetimais, o gumos gauti buvo nepaprastai sunku, todėl to meto suknelės buvo siuvas be elastinių diržų ar kitokių figūrą išryškinančių detalių.

Nors madingų drabužių gamyba Paryžiuje nenutrūko, *Chambre Syndicale* sulaukė savų suvaržymų: paltams buvo leidžiami keturi metrai audinio, o palaidinei – vos metras, be to, kokybiškus audinius pakeitė prastesni. Prancūzų kūrybiškumui teko rasti kitą būdą atsiskleisti; juo tapo ekstravagantiškos skrybėlaitės, dažnai siuvas iš atraižių ar audinių likučių.

Nors kitose šalyse, ypač Didžiojoje Britanijoje, nepriteklus bei ribojimai tęsėsi ir karui pasibaigus, išlaisvintame Paryžiuje aukštoji moda netruko atgyti. Ne tik paryžietės žūt būt troško vėl apsivilkti dailius apdarus – prancūzų aukštosios mados atgaivinimas buvo verslo būtinybė. Tvirtai iškilusj amerikiečių mados verslą pirmyn vedė gatavi drabužiai, o tokių dizainerių, kaip Claire McCardell, Normanas Norellas, Mainbocheris,

PRIEŠAIS: Puošnus, glotnių linijų 1941-ųjų karo meto kostiumėlis su kišenių imitacijomis (siekiant sutaupyti audinio) iš languoto tvido. Paryžiaus Pacquin mados namų kūrinys

VIRŠUJE: Jaunatviškas 1945-ųjų amerikiečių dizainerio Normano Norello įvaizdis. Kūno linijas atkartojanti liemenė, palaidinė be apykaklės, platėjantis sijonas, šiuolaikiškos kurpaitės lygiu padu, tačiau atkreipkite dėmesį į oficialias baltas pirštinaites

Adrianas Gilbertas, Charlesas Jamesas ir emigrantė Pauline Trigère, pradėtas „amerikietiškas įvaizdis“ ėmė grasinti įprastam Prancūzijos sostui mados pasaulyje.

DIORAS IR AUKŠTOSIOS MADOS SUGRĮŽIMAS

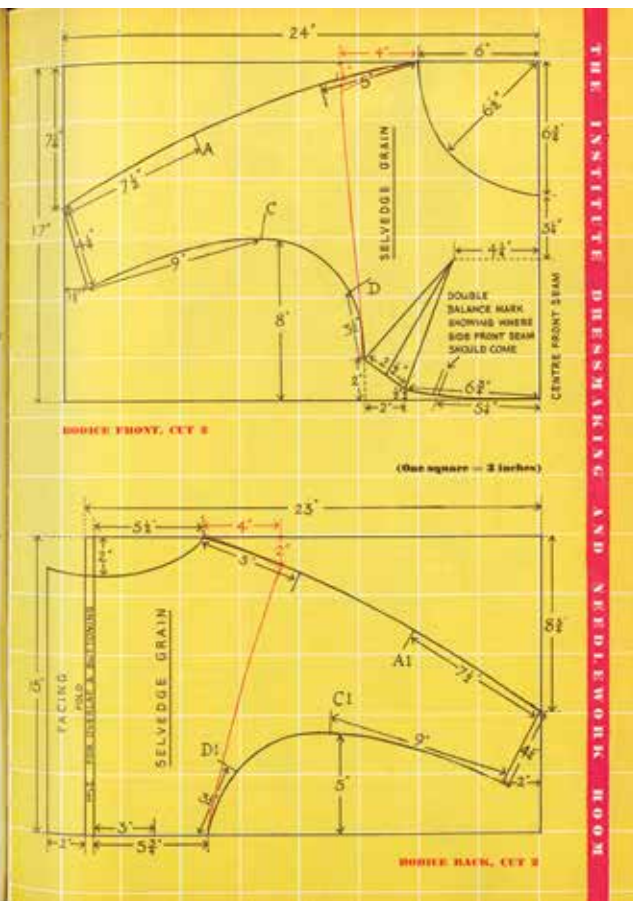
Palyginti su šiuo nuosmukiu, naujasis Christiano Dioro įvaizdis tapo genialiu ėjimu. Tyčia demonstruodamas ekstravagantiškumą ir ignoruodamas niūrias gyvenimo realijas, Dioras niekuomet nesirengė pataikauti masėms, bet jis dovanojo įsimintiną reginį visai visuomenei. Iki 1945-ųjų „žavesys“ europiečiams reiškė „vienodumą“, tačiau rudo

seržo ir prigludusių, kelius siekiančių suknučių kvadratiniais pečiais monotoniškumas nebuvo patraukliausias sprendimas.

1999-aisiais amerikiečių dizaineris Billas Blasas dalijosi prisiminimais amerikietiška jame Vogue: „Šiandien paprasčiausiai neįmanoma įsivaizduoti skirtumo tarp tuometinio Niujorko ir Paryžiaus. Kad ir kokios turtingos būtų, visos amerikietės vilkėjo tas juodos viskozės krepo suknelės, mat pokario nuostatai ribojo sunaudojamo audinio kiekį iki dviejų su puse metrų. Taigi po ilgų metų tokios aprangos staiga pasirodę prabangūs paryžietiški apdarai tarsi sakė: „Mes turtingi. Eikite velniop.“ Tiems, kurie galėjo sau leisti, vienas iš taikos

ŽEMIAU: Paprasta Dioro stiliaus suknelės iškarpa, rasta žurnalo *Good Housekeeping* 1949-ųjų birželio numeryje

PRIEŠAIS: Didžiosios Britanijos gatvų drabužių kompanija *Dereta* netruko pralaimėti, mėgindama kopijuoti Dioro įvaizdį. Šiame 1949-ųjų gegužę pasirodžiusiame reklami-niame skelbime vaizduojamas elegantiškas dviejų dalių kostiumėlis, pasiūtas iš prašmatnios baratėjos, su visomis naujausiomis detalėmis

for May 1949 19.

deréta

It's sleek, it's simple, it's sophisticated—
a suit for the woman who is sure of herself.

deréta make it in baratheia, with
curving pockets to stress a curving hip line,
winged cuffs to flatter your hands and
a straight skirt, very much of this season.

Enquiries to **deréta** (wholesale only) KENT HOUSE, MARKET PLACE, LONDON, W.1

meto džiaugsmų buvo grįžimas prie besaikės prabangos, o tame pasaulyje karaliavo Christianas Dioras.

Dioro mados namus užplūdo užsakymų banga. Savo naujausio filmo *Gilda* premjerai Rita Hayworth pasirinko vakarinę suknią. Margot Fonteyn įsigijo kostiumėlį, o jau netrukus karališkosios Europos šeimos tapo entuziastingais Dioro klientais. Begaliniu

žavesiu ir puikiu skoniu pasižyminti princesė Margaret, kurią kopijavo daugelis jaunų europiečių, netruko pataisyti savo sijonus iki reikiamo ilgio. Vėliau ji tapo viena iš mylimiausių Dioro užsakovių.

Gyvenančioms pokario Anglijos pilkumoje *New Look* atrodė tarsi išsigelbėjimas. Tai, kad maisto davinių ribojimas tęsėsi iki 1954-ųjų, o viena Dioro suknelė buvo verta visų metų maisto kuponų, neturėjo jokios reikšmės. Stilius buvo komercinis ir lengvai kopijuojamas, jei tik įstengei įpirkti audinį. Užjausdami savo skaitytojas, tokie žurnalai, kaip britų *Vogue*, vedamuosiuose straipsniuose negailėjo patarimų, kaip lengviausia atkartoti naująjį įvaizdį taupant pinigus, ir nuolat spausdino nesudėtingas drabužių iškarpas.

Gatavų drabužių kompanijos netruko pradėti plačios apimties verslą ir siūti panašius, tačiau plonesnei piniginei įkandamus apdarus. Viena Didžiosios Britanijos firma *Dereta* surizikavo pasiūlyti *New Look* stiliaus kostiumėlių, ir jis iš Vest Endo parduotuvių lentynų buvo iššluotas per dvi savaites. *Harrods* taip pat buvo sutarę dėl lengvatų prekiauti pusiau aukštosios mados drabužiais, pasiūtais pagal Dioro ateljė iškarpas; jie buvo itin populiarūs tarp debiutančių aukštuomenės sluoksniuose.

Kolekcija įkūnijo eleganciją – ji buvo nauja, skleidė pasitikėjimą savimi ir begėdišką moteriškumą. Nors korsažai buvo ypač ankšti, klubai pamušti, o sijonų pūstumą nuo liemens palaikė apatiniai sijonai, tokį ansamblių vilkinti moteris atrodė lengva ir gracinga. Dioras įvaldė maskavimo meną, pabrėždamas biustą, klubus bei kulkšnį ir atskleidamas pamirštas

erogenines moters kūno zonas. Mados žurnalistai stačiai neteko proto dėl *New Look*.

Dioro prabangių, tankaus audimo audinių – atlaso, taftos, otomano, vilnonio krepo ir aksomo – pasirinkimas buvo tikra šventė julsėms, ypač po gležnų ir skystų karo meto audinių; vis dėlto drabužiai buvo sukirpti ir subalansuoti taip, kad išlaikytų lengvumo magiją juos dėvint.

Diorą įkvėpė elegantiški *Belle Époque*, pažodžiui – „grožio eros“, tualetai, be to, jis nepaprastai žavėjosi gėlėmis, jų formomis ir augimu. Pritaikęs keletą senų metodų ir

triukų iš tos prabėgusios korsetų epochos, jis iš naujo suformavo tobulo kūno idėją ir kiekvienai klientei pasiūlė reikiamą apatinių drabužių kiekį.

Dioro ateljė vadovė ponia Marguerite apibūdina šeštojo dešimtmečio pradžios aukštosios mados suknieis siuvimo procesą: „Tulio pastoliai buvo paslepami po suknele. Pirmiausia, garsusis 132-as tiulis iš *Brivet*, toliau – nepaprastai plona organza iš *Abraham*, neleidžianti tiuliui braižyti odos ir plėšyti pėdkelnių. Tuomet pridodamas plonyčio šilko sluoksnis. Tiulio korsetai suteikdavo sijonams tokią formą, kokios norėdavome.“¹

PRIEŠAIS: Nepaprastai moteriška juodo vilnonio krepo kokteilinė suknelė *Maxim's* su gilia dekolte, pūstu sijonu ir kaspinu ant korsažų iš 1947-ųjų debiutinės Dioro *New Look* kolekcijos

DEŠINĖJE: Sutvirtinti apatiniai drabužiai buvo nepakeičiami, siekiant išlaikyti smėlio laikrodžio formos figūrą, kurios reikalavo šeštojo dešimtmečio mada. Jie buvo įsiuvami į Dioro sukneles. Šis 1954-ųjų korsetas be petnešėlių yra puikus pavyzdys ir šiandien galėtų būti dėvimas kaip suknelė

